

Ornithologisch overzicht 1997 Vogelwerkgroep Noordwijk

Ab Steenvoorden

Januari:

Het begon direct goed, met op 1 januari een Pestvogel langs de Boekerslootlaan. Door het aanhoudende winterweer (de Elfstedentocht werd op 4 januari verreden) trokken de eerste weken van deze maand veel vogels over zee in zuidelijke richting. Opvallend waren de 6 Bokjes in de slootjes langs de Duinweg, evenals de groep overwinterende Boomleeuweriken aldaar. Vanaf begin januari was er een leuke groep Sneeuwgorzen te vinden op de Trimbaan in de Noordduinen.

Februari:

Het was vrij rustig, er was nog wel geregeld goede zeetrek en ook in de polders waren vrijwel dagelijks leuke overwinteraars te vinden. De eerste Grutto werd al weer op de achste gezien. Een groepje Ooievaars vloog over de Grashoek en er werd een Grote Jager boven zee waargenomen. Op 22 februari werd een Strandleeuwerik nabij de Binnenwatering in Katwijk en een Lepelaar in de Elsgeesterpolder waargenomen. Ook de groep Sneeuwgorzen was nog de hele maand in de omgeving van de Trimbaan te vinden.

Maart:

Op de eerste van de maand vloog een Ruigpootbuizerd over de Elsgeesterpolder. Tijdens de eerste week van deze maand werden verschillende leuke steltlopers gezien zoals Kluten en Kempfhanen. Vanaf 16 maart werden er weer enkele Pestvogels in Noordwijk waargenomen, in het Vinkenveld en in de Grashoek. Opvallend deze maand was het grote aantal Rouwkwikstaarten die te zien waren op het bollenland in het Vinkenveld.

April:

Dit was een leuke maand met verschillende onverwachte soorten. Het hoogtepunt voor vele waarnemers waren ongetwijfeld de 3 Kraanvogels die al baltzend in de Polder Hoogeweg te zien waren. April is ook ieder jaar de maand met de meeste beflijsterwaarnemingen, zo ook het afgelopen jaar met de grootste groep, 7 exemplaren in de Coepelduynen. Er werden verschillende Ooievaars en Lepelaars waargenomen en een verdwaald Bokje vloog op vanuit het Helmgras in de Coepelduynen. Eind april werden verschillende ondersoorten van de Gele Kwikstaart en het eerste Paapje van het jaar waargenomen.

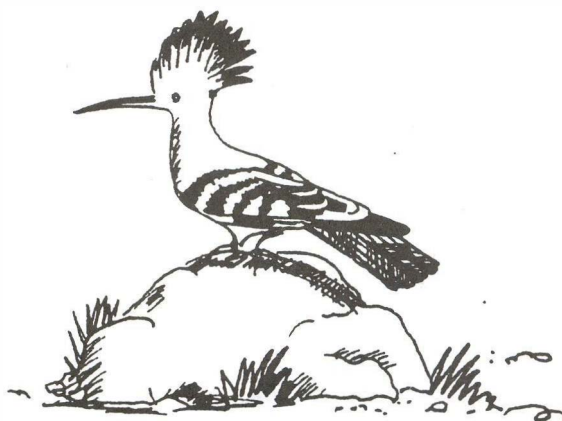
Mei:

Leverde een nieuwe soort voor Noordwijk op, en wat voor één! Een tweetal adulte Rosse Spreeuwen werden (helaas) kortstondig waargenomen op de trimbaan in de noordduinen. Er werden een tweetal Zwarte Wouwen, een Grauwe Kiekendief en de enige Visarend van het jaar waargenomen. Onze zuiderburen, de VWG-Katwijk deed het ook niet slecht met een Kwartel in de Krom en een Draaihals en Europese Kanarie in de Coepelduy-

nen. De maand werd afgesloten met een waarneming van een Roodmus op de 31e.

Juni:

Begon met een viertal langsvliegende Strandplevieren over zee. Een Hop werd gezien vanaf de Noordwijkerhoekbrug in de Polder Hoogeweg. Een Wielewaal werd gehoord en gezien in de AWD en een drietal Roodmussen werden gezien in de noordduinen. Vanaf half juni begonnen er groepjes Kruisbekken over te trekken. Helaas was het eind juni vreselijk slecht weer met veel regen. Dit had wel tot gevolg dat er in de polders grote plassen op het weiland kwamen te staan hetgeen verschillende soorten steltlopers zoals Zwarte Ruiter, Bosruiter, Witgat en Groenpootruiter aantrok.

Juli:

Begon zoals juni eindigde, met veel regen en verschillende steltlopersoorten op de natte stukken in de polders. Begin juli was vrij rustig, de eerste trekvogels begonnen weer op te duiken. De tweede helft van juli was beter, veel beter. Over zee werden verschillende leuke soorten gezien zoals Noordse Pijlstormvogel, Grote Jager en Zwartkopmeeuw. Hoogtepunt was het vrouwtje Roodkopklauwier dat op 26 en 27 juli zeer fraai te zien was bij de Puinhoop in de Coepelduynen. Een Roodpootvalk vloog aan het einde van de maand over Polder Hoogeweg.

Augustus:

Was erg heet. Op een enkele soort na zoals een overvliegende Rode Wouw werden er deze maand geen heel bijzondere soorten waargenomen, wel

veel leuke soorten. Zoals bijvoorbeeld overvliegende Lepelaars, een Purperreiger, Wespendif en kleine groepjes Kruisbekken (de verwachte invasie zette toch nog niet echt door). Opvallend was het kleine grut dat langzaam maar zeker begon door te trekken zoals Bonte Vliegenvangers en Paapjes.

September:

Leverde vooral tijdens de zeetrek verschillende leuke soorten op, zo werden er onder andere gezien Noordse en Grauwe Pijlstormvogels, een Stormvogeltje, Vaal Stormvogeltjes en Grote Jagers. Ook de landtrek begon goed op gang te komen met verschillende Grote Piepers, Beflijsters, Smellekens, Zwarte Mezen en IJsgorzen. Tijdens de landtrek werd ook een totaal onverwacht soort gezien zoals de Ortolaan, 19 exemplaren.

Oktober:

Deze maand gaat ongetwijfeld de geschiedenis in als één van de beste zeetrekmaanden van de afgelopen jaren. Overal langs de kust in Nederland werden hoge aantallen en veel soorten waargenomen. Een aantal van de in Noordwijk waargenomen soorten zijn 2 Kleine Alken, 1 Vorkstaartmeeuw, 10 Middelste Jagers, 6 Grote Jagers, 18 Vale Stormvogeltjes, 2 Noordse Pijlstormvogels en 23 Grauwe Pijlstormvogels. Natuurlijk werd er niet alleen naar zeetrek gekeken, ook de landtrek werd vanaf verschillende plaatsen in de duinen gevolgd. Dit leverde ondermeer de volgende soorten op een Kortteenleeuwerik (2e voor Noordwijk), een Duinpieper, 3 Grote Piepers, 5 Appelvinken, 16 Geelgorzen, 3 Europese Kanaries, verschillende groepjes Kruisbekken, een late Lepelaar, een Ruigpootbuiszard en 3 Bokjes. Verder was er een groepje van maximaal 13 Strandleeuweriken enkele dagen aanwezig op het Wantveld bij Katwijk en werd een IJseend gezien in de zuidelijke Amsterdamse Waterleidingduinen.

November:

Was vrij rustig, de wintergasten begonnen overal in kleine aantallen weer op te duiken. Zo werden er op verschillende plaatsen al weer typische winterenden gezien zoals Grote Zaagbek en Brilduiker. Ook werden er met enige regelmaat groepen overtrekkende ganzen waargenomen. Een "russische" Kauw was op de achtste aanwezig in de Elsgeesterpolder. Een Roerdomp en een IJseend werden aan het einde van de maand nog waargenomen in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

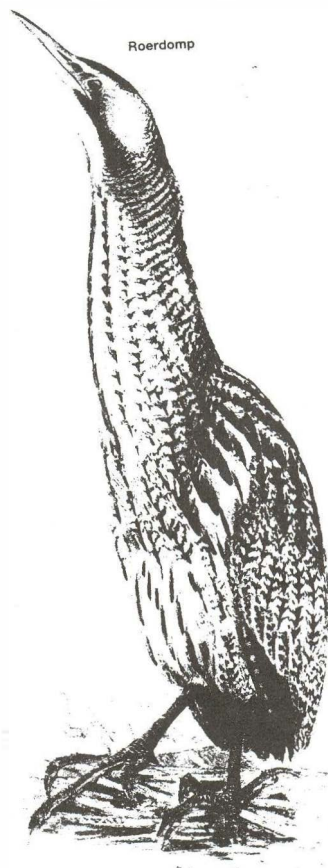
December:

Korte en vaak donkere dagen. Opvallend was de adult winterkleed Zwartkopmeeuw die nog steeds op het Noordwijkse strand gezien wordt en daar al vanaf oktober aanwezig is. Een Klapekster werd gezien in de Amsterdamse Waterleidingduinen nabij het Haasveld. In de tuin bij Jelle verschenen op de twintigste een tweetal Appelvinken. Over zee werd nog een onvolwassen Grote Burgemeester achter een vissersboot en een tweetal Grote Jagers waargenomen.

Enige getallen

Als je zo de waarnemingenrubrieken in de Strandlopers van het afgelopen jaar naloopt valt het op dat er redelijk veel boven zee waargenomen wordt. Nu is het zeker niet zo dat er altijd als je zeetrek zit te kijken er volop vogels te zien zijn. Vaak zie je maar kleine aantallen of zijn de weersomstandigheden dusdanig dat dat er totaal niets te zien is. Zo is er alles bij elkaar door de leden van de Vogelwerkgroep het afgelopen jaar in totaal zo'n 304 uur naar zeetrek gekeken in vrijwel alle maanden van het jaar. Natuurlijk werd er niet alleen maar naar zeetrek gekeken. Gedurende het voorjaar werden er acht kavels geïnventariseerd op broedvogels. Vijf kavels in de Amsterdamse Waterleidingduinen, een kavel in de noordduinen, één in de Coepelduynen en een kavel in Nieuw-Leeuwenhorst. Bij elkaar werd er zo'n 200 uur geïnventariseerd.

Tijdens het afgelopen jaar werden er in totaal (inclusief Nijlgans, Casarca en Fazant) 219 verschillende vogelsoorten in Noordwijk en omgeving waargenomen. Dit is exclusief de vele exoten.

Wat werd er verder nog gedaan

In februari en december werd er geteld voor SO-VON, het Punt Transect Tellingproject (PTT). Dit houdt in dat er een bepaalde route wordt afgelegd en op twintig verschillende punten op die route worden gedurende vijf minuten alle aanwezige vogels geteld.

Het afgelopen jaar werden in 6 verschillende maanden Provinciale Waterwildtellingen gehouden. Verscheidene waterrijke gebieden zoals de polders, het

Oosterduinsemeer en de Uitwatering worden dan geteld.

Tijdens een viertal wintermaanden januari, februari, november en december werd het strand afgelopen op zoek naar stookolieslachtoffers. Iedere keer werd het traject Noordwijk - Katwijk gelopen en een enkele keer het traject Zandvoort - Noordwijk. Alle dode aangespoelde vogels werden geteld.

Evenals ieder ander jaar zijn we ook het afgelopen jaar weer volop actief geweest om de eerste zomergasten te vinden. Alleen de Fitis werd vroeger dan ooit in Noordwijk ontdekt.

Alle inspanningen van 1996 om in het voorjaar het hele gebied te inventariseren op roofvogels werd het afgelopen jaar beloond met het uitkomen van een themanummer over de roofvogels in Noordwijk en omgeving. Nadat alle gegevens in de winter 96 - 97 uitgewerkt waren verscheen er in mei het themanummer.

Drastische veranderingen rond het Zuiderbad waren er de oorzaak van dat wij genooddaakt waren om een nieuwe zeetrek hut te bouwen. De nieuwe hut werd afgelopen zomer gebouwd en kon in het najaar als bouwpakket geplaatst worden. Hij wordt

inmiddels veelvuldig door de zeetrek tellers onder ons gebruikt.

Het afgelopen jaar werd ook een begin gemaakt met het organiseren van vogelaarsavonden "nieuwe stijl". Het is de bedoeling dat er ongeveer maandelijks een avond wordt georganiseerd, gevolgd door een vogel excursie in het weekend daarna. Iedere avond wordt door een andere vogelaar georganiseerd en er kunnen allerlei onderwerpen die met vogels of het vogelen te maken hebben besproken worden.

De eerste avond was in oktober bij Rien Sluys. Hier werd over verschillende onderwerpen gesproken waaronder de Noordwijkse Lijst en een nieuw waarnemingsformulier.

De tweede avond was in december en werd gegeven door Willem-Jan Hooymans en Ab Steenvoorden. Het onderwerp van deze avond was het determineren van Amerikaanse vogelsoorten in Europa.

Tot slot nog het nestkasten-project dat volgend jaar van start gaat in de landgoederen Leeuwenhorst. Voor dit project werden al zo'n 60 nestkasten gebouwd, maar meer hierover komt nog wel in één van de komende Strandlopers.

Vogelnieuws, vierde kwartaal 1997

Ab Steenvoorden

Aankomstdata zomergasten 1998

Achterin deze Strandloper is weer het jaarlijkse waarnemingsformulier te vinden met daarop de in onze omgeving broedende zomergasten. Om weer een zo'n compleet mogelijk overzicht te maken met daarop alle eerste waarnemingen van een aantal zomervogels is het belangrijk dat zoveel mogelijk waarnemers het formulier invullen en het in de loop van het voorjaar terugsturen. Ook al zijn er maar één of twee van de genoemde soorten waargenomen. Misschien zijn dat dan wel net een paar extreem vroege aankomsters. Het is wel belangrijk om de juiste plaats van de waarneming in te vullen want alleen vogels waargenomen in Noordwijk en omgeving worden in het overzicht opgenomen. Omdat de Tijftjaf en de Zwartkop ook de afgelopen winter weer overwinterend zijn vastgesteld in het misschien leuk om de datum van de eerste zingen-exemplaren te noteren.

Het overzicht wordt gepubliceerd in Strandloper nummer 3, september 1998 en de formulieren kunnen tot uiterlijk 1 juli ingeleverd worden.

Exoten in de omgeving

Allereerst nog een laat binnengekomen waarneming. Vorig jaar winter is een nestkast voor Torenvalken opgehangen in landgoed Oud-Leeuwenhorst, vlak bij de woning van de beheerder. Tijdens de controle van deze nestkast bleek er een Nijlgans in te broeden. Er werden vijf eieren in de kast aangetroffen. Bij een volgende controle, zo'n

twee weken later was de kast leeg. Waarschijnlijk zijn de eieren uitgekomen en hebben de vogels direct de kast verlaten (jonge Nijlganzen springen gewoon naar beneden). Het is natuurlijk ook mogelijk dat een predator de kast heeft leeg gehaald. Er werden tijdens het afgelopen kwartaal alleen een tweetal "vreemde" eenden waargenomen. Een adult mannetje Carolina-eend werd gezien op 6 november in de Maandagse Wetering langs de Polder Hoogeweg en een vrouwtje Rosse Stekelstaarteend werd op 14 december gezien in de sloot ten oosten van het Oosterduinsemeer in Noordwijkerhout.

Late zomervogels

Direct nadat de voorjaarsstrek tot een einde gekomen is begint de najaarsstrek al weer. In juni trekken er nog volop sterns in noordelijke richting langs terwijl de eerste steltlopers in juni of juli al weer in zuidelijke richting vertrekken. Het is ieder jaar weer leuk om de typische zomergasten op een zo'n laat mogelijke datum in het jaar waar te nemen. Tijdens het afgelopen najaar zijn veel soorten onopvallend in zuidelijke richting vertrokken. Dit had te maken met de weersomstandigheden, stevige soms stormachtige wind vanuit het westen en noordwesten. De landtrek gaat dan heel onopvallend en de meeste vogelaars zijn dan op strand te vinden omdat het daar dan vaak spectaculair zeetrek kijken is.

Veel soorten zijn dan ook vertrokken zonder dat het opgevallen is. Een aantal soorten hebben we toch nog vrij laat in het jaar waargenomen.